

**Sähköasennusalan
kannattavuus
vuonna 2014**

Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry on sähköisen talotekniikan edunvalvonnan asiantuntija, vahva vaikuttaja ja johtava tiedontuottaja.

STUL toimii yli 3 000 jäsenyrityksensä parhaaksi 50 oman asiantuntijan voimin ja kattavan yhteistyöverkoston kautta jäsenyrityksensä hyväksi ja koko sähköistysalan edistäjänä.

STUL:n jäsenyritykset edustavat koko laajaa sähköisen talotekniikan kenttää.

Liitto tuottaa ja välittää alaa koskevaa tietoa myös muulle rakennus- ja kiinteistöalalle, pienrakentajille sekä mm. sähköistysalan oppilaitoksille.

Tietoja liitosta: www.stul.fi.

Liiton jäsenet: www.urakoitsija.fi.

Alan uutiset ja muuta tietoa: Sähköala.fi ja Talotekniikka.eu.

Sähköinfo Oy edistää sähkö- ja telealan yritysten osaamista ja liiketoimintaa tuottaen tietoa koko sähköisen talotekniikan alalle. Yhtiön päätuotteita ovat koulutus, ammattikirjallisuus, tietokansiot ja -kortistot, ohjelmistot ja ammattilehdet.

Vuosittain Sähköinfo Oy julkaisee kymmenkunta sähköistysalan kirjaa. Yhtiö julkaisee kahta lehteä, Sähköalaa ja Sähkömaailmaa, ja yhtiön järjestämällä kursseilla käy vuosittain yli 5 000 henkeä. Yhtiö tarjoaa myös lakiasian palveluja.

Sähköinfo Oy kustantaa Sähkötietokortistoa ja julkaisee lomakkeita sekä painettuna että verkkolomakkeina, ylläpitää ja myy hinnastotiedostoja ja tarjouslaskentatietokantaa. Yhtiö myy Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy:n tuotteita, pätevyys- ja sertifiointipalveluja sekä välittää sähköalalle tarpeellisia muiden kustantajien tuotteita.

Sähköinfo Oy on Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry:n omistama yhtiö.

Tiedot Sähköinfo Oy:n tuotteista ja palveluista: www.sahkoinfo.fi.

Tiedot SETI Oy:n tuotteista ja palveluista: www.seti.fi

JOHDANTO

Sähköurakoitsijoiden tulostaso vakiintunut

STUL:n varsinaisilla jäsenyrityksillä toista kymmentä vuotta jatkunut hyvä kannattavuus oli tyydyttävällä tasolla vuonna 2014. Mediaaniluvuilla mitattuna kannattavuus kuitenkin hivinen parani edellisestä vuodesta. Tämänkertaiseen tutkimukseen osallistuneet jäsenyrittäjät keräsivät liikevaihtoa 650 miljoonaa euroa eli reilu neljännes alan liikevaihdosta.

Tutkimuksessa on mukana lähes 300 jäsenyrityksen tilinpäätökset. Yhteensä vastaajat olivat keränneet nettotulosta 15,2 miljoonaa euroa, joka on 2,3 prosenttia (4,0 v.2013) vastaavasta liikevaihdosta eli kokonaisuutena vastaajien tuloskunto oli heikentynyt. Valitettavasti 17 prosentilla (16 % vuonna 2013) vastaajista nettotulos oli pakkasella.

Suurimmilla yrityksillä tulokset laskusuunnassa

Keskimäärin vastaajat edustivat 972 000 euron liikevaihtoa ja työllistivät 7 henkeä (7 vuonna 2013). Liikevaihtoa/henkilö oli 112 000 euroa. Käyttökateprosentin mediaani oli tyydyttävä 6,9 prosenttia. Käyttökateprosentti ylitti 10 prosentin rajan yhtäjaksoisesti yli 10 vuotta ja alitti vuonna 2009 tuon 10 prosentin rajan pudoten 9,8 prosenttiin. Lähes vastaavan ajan nettotulosprosentin mediaani pysyi yli viiden prosentin. Vuonna 2010 tuo 5 prosentin raja alitettiin ja nettotulosprosentti tipahti 4,8 prosenttiin, kun taas vuosina 2011 – 2012 ylitettiin 5 prosentin raja. Vuonna 2013 nettotulosprosentti tipahti 3,9 prosenttiin, mutta nyt vuonna 2014 se kääntyi taas kääntyi nousuun, ollen 4,5 prosenttia.

Pienemmän pään yrityksissä saadaan parhaat kannattavuusprosentit erilaisen kulurakenteen vuoksi. Alle 0,5 miljoonan euron liikevaihtokategoriassa on paljon elinkeinonharjoittajia ja henkilöyhtiöitä. Henkilöyhtiöissä omistajat nostavat ”palkkaa” tulosta rasittamatta yksityiskäytön kautta. Elinkeinonharjoittajat, joiden tulot tulevat myös yksityiskäytön kautta, ei ole palkkakuluja ensinkään. Tässä kategoriassa saavutettiin 5,3 prosentin nettotulosprosentti.

Suurimman pään yritysten tuloskunto heikkeni selkeästi. Yli 5 miljoonan euron liikevaihtoa tekevästä yrityksistä viidellä yrityksellä tulos oli pakkasella (vuonna 2013 vain yhdellä) ja nettotulosprosentin mediaani 3,8 prosenttia. Muutamat suurttappiot vaikuttivat merkittävästi koko toimialan yhteistulokseen.

Sijoitetulle pääomalle vastaajat ovat saaneet kohtuullisen tuoton. Kaikkien vastaajien tuottoprosentin mediaani oli hyvä 20 prosenttia.

Sähköurakoitsijat, jotka ovat pääsääntöisesti rakennusurakoitsijoiden alihankkijoita, ovat yritystoiminnassaan olleet jatkuvasti paremmin kannattavia kuin rakennusurakoitsijat. Kaaviossa on käyttökatevertailut Sähköurakoitsija osakeyhtiöstä verrattuna rakennusurakoitsijoihin. Viime vuonna rakennusurakoitsijoiden kannattavuus kääntyi laskuun, mutta sähköurakoitsijoiden käyttökateprosentti oli lähes edellisen vuoden tasolla. Samassa kaaviossa näkyy myös talonrakennustuotannon kehitys. Suurien tuotantomäärien aikana kannattavuuskin usein helpompi säilyttää.

Vahvat taseet

Tutkittujen yritysten taseet ovat pääosin erinomaisessa kunnossa. Omaa pääomaa taseen loppusummasta oli osallistujilla mediaanilla mitattuna lähes 60 prosenttia. Omavaraisuus-asteen mediaani on vuodesta 2001 alkaen ylittänyt 50 prosenttia. Kaikkien yritysmuotojen taseen loppusumman mediaani oli 463 000 euroa (483 000 vuonna 2013).

Velkapuoli on myös hallinnassa, kun kokonaisvelat liikevaihdosta olivat keskimäärin vain 16 prosenttia. Velat ovat lähinnä lyhytaikaisia osto- ja siirtovelkoja eli varsinaisia pankkilainoja yrityksissä ei juurikaan ollut.

Kaikkien yritysten quick ration mediaani on ollut viimeiset seitsemän vuotta yli 1,7. Lukua voidaan pitää erinomaisena, kun rahoitusomaisuutta on lähes kaksi kertaa enemmän kuin lyhytaikaisia velkoja. Myynti- ja ostolaskujen kiertonopeuksissa ei ollut tapahtunut juurikaan muutoksia. Myyntisaatavat 30 päivää ja ostovelat 27 päivää. Jäsenyrittäjän kassavirran kannalta olisi tietysti parempi, jos kiertonopeudet olisivat toisin päin.

Esitystapa, Kannattavuusmittarit hyötykäyttöön.

Aineistosta on laskettu mediaanit sekä ylä- ja alakvartiilit. Mediaani on suuruusjärjestyseen asetetun aineiston keskimäinen arvo. Aineistosta 50 % on mediaania suurempia ja 50 % mediaania pienempiä. Mediaani usein kuvaa aineiston keskimääräistä arvoa paremmin kuin aritmeettinen keskiarvo. Yläkvartiili on arvo, jota suurempia on 25 % aineistosta. Alakvartiili taas on arvo, jota pienempiä on 25 % aineistosta. Taulukoista jäsenyrittäjä voi verrat miten oma yritys on pärjännyt vastaavassa yhtiömuodossa, liikevaihtokategoriassa ja omalla toimialueellaan

YHTEENVETOJA LUVUISTA

1. Liikevaihto

Liikevaihto. Tuloslaskelman liikevaihtorivi muodostuu asiakkaille lähettyjen arvonlisäverottomien laskujen loppusummista tilikauden aikana:

	2 005	2 006	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014
Alakvartiili	193	243	231	237	264	224	262	308	315	302
Mediaani	542	686	718	775	740	662	752	837	1 003	972
Yläkvartiili	1 382	1 798	1 925	2 319	2 130	2 128	2 036	2 158	2 474	2 419

Yo. taulukko kuvaa koko aineiston liikevaihtoja. Vuodesta 2005 on mediaaniliikevaihto noussut 430 000 euroa.

1.1 Liikevaihto henkilöä kohti

Liikevaihdolla henkilöä kohti arvioidaan toiminnan tehokkuutta. Menetelmä on varsin karkea, sillä tilikauden keskimääräisiin henkilöstön lukumääriin voi sisältyä epätarkkuuksia.

Menetelmän heikkouksista huolimatta on aivan ilmeistä, että sähköasennusalan yritykset ovat viime vuosina jonkin verran parantaneet toiminnan tehokkuutta.

Liikevaihdon/henkilö on suositeltavaa olla vähintään 100 000 euroa/vuosi.

2. Käyttökate

Sähköasennusalan käyttökateen alarajana voidaan pitää 7 prosentin käyttökate.

Vuosina 2013- 2014 tutkimukseen osallistuneista osakeyhtiöistä 43 %:lla käyttökate ylitti 7 prosenttia, kun vuonna 2013 ylittäneitä oli noin 48 %.

Henkilöyhtiöiden käyttökateen mediaani laski vuonna 2014 edellisvuoteen verrattuna peräti 4,5 prosenttiyksikön. Elinkeinonharjoittajien käyttökateen mediaani oli peräti 29,5 % (26,8 v.2013). On muistettava, että ko. yhden miehen yrityksissä ei makseta palkkoja, joten prosenttikin on aivan toista luokkaa kuin muissa yhtiömuodoissa.

Käyttökateprosentti	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mediaani							
Osakeyhtiöt	9,3	8,0	5,9	7,2	7,1	6,4	6,3
Vertailuyritykset	*	*	8,0	7,7	8,2	6,4	6,0
Henkilöyhtiöt	20,5	23,0	14,7	18,0	20,8	18,8	14,3
Elinkeinonharjoittajat	37,8	37,3	31,0	37,2	30,1	26,8	29,5
Liikev. alle 0,5 m€	15,6	15,9	13,3	14,8	13,2	11,7	10,1
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	10,3	10,2	8,0	10,6	8,4	8,5	8,3
Liikev. yli 1,0 m€	8,2	6,7	4,9	5,6	6,6	5,5	5,8
Kaikki yritykset	11,6	9,8	8,3	8,6	8,1	7,1	6,9

2.1 Rahoitustulos ja nettotulos

Osakeyhtiöiden rahoitustulosprosentin mediaani 5,4 prosenttia oli 0,2 prosentti-yksikköä edellisvuoden mediaania (5,2%) korkeampi. Nettotulosprosentin mediaani osakeyhtiöillä oli 3,9 %. Edellisvuodesta nettotuloksen mediaani parani 0,5 prosenttiyksikköä. Kaikkien yritysten rahoitustuloksen mediaani oli 5,8 % ja nettotuloksen mediaani 4,5 %.

Rahoitustulos – ja nettotulos kumpikin paranivat edellisvuoden tasosta.

Sekä yhtiömuodoittain että liikevaihtoluokittain tarkasteltuna rahoitustulosprosentin ja nettotulosprosentin mediaani oli vuonna 2014 vielä tyydyttävällä tasolla.

Rahoitustulos- Prosentti Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Osakeyhtiöt	7,5	6,3	5,0	5,7	5,9	5,2	5,4
Vertailuyritykset	*	*	6,4	6,3	6,7	5,0	5,2
Henkilöyhtiöt	18,2	21,1	14,7	15,7	20,9	18,8	14,3
Liikev. alle 0,5 m€	13,2	12,6	11,1	12,8	11,0	8,7	8,5
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	9,9	8,5	6,3	11,2	6,8	6,1	6,7
Liikev. yli 1,0 m€	6,1	5,3	4,1	4,5	5,4	4,7	5,0
Kaikki yritykset	9,1	7,9	6,7	7,0	6,7	5,6	5,8

Nettotulosprosentti Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Osakeyhtiöt	5,6	4,6	3,6	4,6	4,5	3,4	3,9
Vertailuyritykset	*	*	4,7	4,6	5,4	3,5	3,7
Henkilöyhtiöt	16,4	18,4	14,0	14,6	18,6	16,4	12,9
Liikev. alle 0,5 m€	12,5	11,8	7,3	8,3	8,9	5,9	5,3
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	7,6	5,9	4,4	9,1	5,3	3,3	5,3
Liikev. yli 1,0 m€	5,3	4,1	3,1	4,0	4,1	3,5	3,8
Kaikki yritykset	7,1	5,8	4,8	5,8	5,4	3,9	4,5

2.2 Sijoitetun pääoman tuotto

Kannattavuustutkimukseen osallistuneiden sekä osakeyhtiöiden että kaikkien yritysten sijoitetun pääoman tuoton mediaani vuonna 2014 oli yleisten arviointiperusteiden mukaan edelleen hyvä. Osakeyhtiöiden sijoitetun pääoman tuoton mediaani oli 19 % ja kaikkien yritysten yli 20,3 %. Sijoitetun pääoman tuoton mediaanissa on ollut aikamoista vaihtelua, mutta pääosin se on pysynyt viime vuosina 20 prosentin paremmalla puolella.

Vähintään 15 %:n sijoitetun pääoman tuoton vuonna 2014 saavutti 56 % vertailuosakeyhtiöistä. Seitsemällätoista prosentilla vertailuosakeyhtiötä sijoitetun pääoman tuotto oli 5—

15 %. Alle 5 %:n jäi sijoitetun pääoman tuotto 27 %:lla vertailuosakeyhtiöitä. Sijoitetun pääoman tuotto oli negatiivinen 16 prosentilla vertailuosakeyhtiöistä.

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Osakeyhtiöt	33,2	25,5	18,5	21,1	23,6	15,5	19,0
Vertailuyritykset	*	*	23,4	18,5	24,7	15,5	17,7
Kaikki yritykset	39,6	29,2	21,4	26,0	26,8	17,9	20,3
Vertailuyritykset	*	*	27,1	24,7	26,4	18,5	19,7

3. Taloudellinen asema

Taloudellista asemaa on arvioitu rahoitusrakenteen ja maksuvalmiuden perusteella. Rahoitusrakenteen tunnusluvut mittaavat yrityksen vakavaraisuutta — maksuvalmiutta pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä velvoitteistaan pitkällä aikavälillä ja yrityksen tappionsietokykyä. Maksuvalmiudella lyhyellä aikavälillä — likviditeetillä — tarkoitetaan yrityksen kykyä maksaa maksunsa joka hetki ajallaan ja edullisimmalla mahdollisella maksutavalla.¹

3.1 Taloudellisen aseman kehitys

Sähköasennusalan keskimääräinen vakavaraisuus vuonna 2014 säilyi edellisenä vuonna saavutetulla huipputasolla. Keskimääräinen maksuvalmius säilyi edellisen vuoden tasolla. Sekä keskimääräinen vakavaraisuus että keskimääräinen maksuvalmius olivat varsin hyviä. Vaikka keskimääräinen vakavaraisuus ja maksuvalmius heikkenivätkin tarkastelujakson vaikeimpina lamavuosina, ovat ne koko tarkastelujakson pysyneet hyvinä tai vähintään kohtuullisina.

3.2 Vakavaraisuus

Vuonna 2014 osakeyhtiöiden omavaraisuusasteen mediaani oli tutkimushistorian parhaimmista 58,7 prosenttia. Edellisvuoteen (54,7 %) verrattuna omavaraisuus selkeästi kohentui. Omavaraisuusasteen hajonta on tarkastelujaksolla ollut melko suuri. Vuonna 2014 huonoimmalla neljäsosalla osakeyhtiöitä omavaraisuus oli noin 34 % tai vähemmän, kun taas parhaimman neljäsosan omavaraisuus oli vähintään 72 %.

Omavaraisuusaste (%) Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Osakeyhtiöt	57,1	58,0	57,0	54,6	53,1	54,7	58,7
Vertailuyritykset	*	*	62,4	61,0	62,4	62,7	62,2
Henkilöyhtiöt	54,3	62,1	64,3	63,8	75,6	77,7	67,5
Liikev. alle 0,5 m€	64,8	66,7	64,9	63,0	63,1	66,0	64,5
Liikev. 0,5 - 1 m€	67,7	66,3	64,9	66,5	66,4	61,8	57,9
Liikev. yli 1 m€	49,9	52,5	47,8	47,0	51,3	50,8	57,6
Kaikki yritykset	57,6	60,0	58,7	58,0	55,3	55,6	58,7

¹ Rahoitusrakenteen ja maksuvalmiuden tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty raportin kohdassa 8. Tun-
nuslukujen sisältö ja laskentakaavat.

Kokonaisvelat liikevaihdosta vuonna 2014 olivat kaikilla tutkimukseen osallistuneilla yrityksillä keskimäärin noin 15 %. Velkojen suhteellinen osuus liikevaihdosta on hieman pienempi kuin vuonna 2013. Keskimääräiseksi velkojen määräksi suhteessa liikevaihtoon on vuodesta 1998 alkaen vakiintunut mediaanilla mitattuna 15 – 17 prosenttia.

Kokonaisvelat (%) liikevaihdosta Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Osakeyhtiöt	15,7	15,9	17,5	17,5	16,3	16,8	15,8
Henkilöyhtiöt	13,2	12,8	15,1	13,5	12,7	12,5	19,3
Kaikki yritykset	15,6	15,4	16,9	17,1	15,8	16,4	14,8

3.3 Maksuvalmius

Quick ratio (happotesti) on rahoitusomaisuuden ja lyhytaikaisen vieraan pääoman suhdeluku. Suhdeluku ilmaisee yrityksen lyhyen aikavälin maksuvalmiuden. Maksuvalmius katsotaan hyväksi, jos quick ration arvo on yli 1. Vuonna 2014 kaikkien tutkimukseen osallistuneiden yritysten quick ration mediaani oli erinomainen 1,7 eli rahoitusomaisuutta oli 70 prosenttia enempi kuin lyhytaikaisia velkoja. Maksuvalmius parani säilyi edellisen vuoden tasolla.

Maksuvalmiuden tunnusluvun mediaani on kaikkina tarkastelujakson vuosina ylittänyt hyvänä pidettävän arvon 1.

Quick ratio Mediaani	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Osakeyhtiöt	1,8	1,9	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7
Henkilöyhtiöt	1,2	1,2	1,5	1,5	2,8	2,3	1,5
Liikev. alle 0,5 m€	1,9	2,1	1,9	2,2	2,2	2,0	2,0
Liikev. 0,5 –1,0 m€	1,9	2,0	2,0	2,1	2,2	1,9	1,4
Liikev. yli 1,0 m€	1,7	1,6	1,6	1,6	1,8	1,7	1,7
Kaikki yritykset	1,8	1,9	1,7	1,8	1,8	1,7	1,7

Toinen maksuvalmiutta kuvaava tunnusluku on current ratio. Se mittaa myös tilinpäätöshetken rahoituspuskuria. Tunnusluvussa sekä vaihto-omaisuus että rahoitusomaisuus ajatellaan realisoitavaksi lyhytaikaisista velvoitteista selviämiseksi. Ne jäsenyritykset joilla ko. arvo kannattavuustutkimuksessa on yli 2 voivat olla erittäin tyytyväisiä. Tutkimuksessa ko. luvun mediaani oli 2.

Myyntisaatavien kiertojen tulisi yleensä olla lyhyempi kuin ostovelkojen. Tällöin yritys voi toimittajien myöntämällä maksuajalla vähentää varsinaista pääomatarvetta. Ostovelkojen kiertoaikatavoitteen takarajan asettavat maksuehdot; mahdolliset käteis-alennukset tulisi käyttää hyväksi.

Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden yritysten keskimääräinen myyntisaatavien kiertonopeus vuonna 2014 oli 30 vuorokautta. Keskimääräinen kiertonopeus on tarkastelujaksolla

vaihdellut 30 vuorokaudesta 35 vuorokauteen. Rahankierto on aavistuksen parantunut, kun myyntisaatavien kierto oli yhdellä päivällä lyhentynyt.

Ostovelkojen keskimääräinen kiertonopeus oli kaikilla yrityksillä 27 vuorokautta. Osakeyhtiöiden ostovelkojen kierto oli keskimäärin 27 vuorokautta. Kaikkien yritysten ostovelkojen keskimääräinen kierto on tarkastelujaksolla vaihdellut 23 vuorokaudesta 29 vuorokauteen.

Myyntisaatavien kierto (vuorokausina)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mediaani							
Osakeyhtiöt	34	34	37	38	35	33	32
Henkilöyhtiöt	26	23	30	38	26	26	21
Liikev. alle 0,5 m€	25	27	25	29	25	22	23
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	28	34	34	38	35	30	26
Liikev. yli 1,0 m€	38	36	44	42	38	39	36
Kaikki yritykset	31	32	35	37	33	31	30

Ostovelkojen kierto (vuorokausina)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mediaani							
Osakeyhtiöt	27	25	31	31	29	28	27
Henkilöyhtiöt	30	15	28	20	39	43	63
Liikev. alle 0,5 m€	25	23	25	21	18	18	24
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	23	22	30	29	30	30	27
Liikev. yli 1,0 m€	29	28	33	32	30	31	29
Kaikki yritykset	26	23	29	29	28	28	27

4. Tulokset alueittain

Tutkimusaineistosta on laskettu tunnuslukuja myös alueittain. Aluejaon perustana on Sähkö- ja teleurakoitsijaliiton alueosastojako. Alue- ja alueosastojako on esitetty viereisellä karttasivulla. Alueelliset tunnuslukujen mediaanit perustuvat kaikkien kultakin alueelta tutkimukseen osallistuneiden yritysten tuloksiin². Alueittaiset aineistot sisältävät siten sekä osake- ja henkilöyhtiöitä että muita yhtiömuotoja.

² Aineiston lukumäärä alueittain on esitetty raportin kohdassa 7. Tutkimusaineisto ja tulosten esittäminen.

4.1 Tunnuslukujen mediaaneja alueittain

Liikevaihto (1 000 €)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Uusimaa	856	904	706	790	818	973	856
Lounais-Suomi	926	942	853	697	928	896	1027
Itäinen Suomi	643	743	596	849	1127	1231	1610
Läntinen Suomi	878	738	700	906	959	907	921
Pohjois-Suomi	563	545	427	487	752	628	562

Liikevaihto/henkilö (1 000 €)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Uusimaa	108	105	104	112	118	112	111
Lounais-Suomi	98	94	102	99	109	108	113
Itäinen Suomi	100	103	94	111	112	102	108
Läntinen Suomi	116	107	99	115	111	101	104
Pohjois-Suomi	117	114	119	120	118	132	123

Käyttökate-%	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Uusimaa	9,5	8,3	5,2	5,9	7,1	6,7	7,0
Lounais-Suomi	11,4	8,7	8,9	8,7	8,7	6,2	8,3
Itäinen Suomi	13,0	12,9	9,3	9,1	8,6	7,7	6,8
Läntinen Suomi	10,7	10,4	10,7	8,4	7,6	6,9	5,7
Pohjois-Suomi	13,4	13,1	11,8	16,5	14,3	10,6	8,6

Rahoitustulos-%	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Uusimaa	7,6	6,3	4,5	5,2	5,9	4,5	6,1
Lounais-Suomi	9,6	7,2	8,0	7,9	6,7	4,6	6,9
Itäinen Suomi	12,2	10,0	7,6	7,3	6,9	5,7	5,6
Läntinen Suomi	8,0	8,4	8,0	7,2	6,0	5,6	5,5
Pohjois-Suomi	11,2	9,8	9,0	12,8	11,9	8,3	7,7

Nettotulos-%	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Uusimaa	5,5	4,5	2,3	3,3	4,6	3,1	4,2
Lounais-Suomi	7,6	5,8	5,7	6,7	5,4	3,6	4,5
Itäinen Suomi	9,8	6,9	6,1	6,3	6,1	4,6	4,3
Läntinen Suomi	6,9	6,8	3,9	5,0	5,5	3,3	4,6
Pohjois-Suomi	9,7	8,0	7,4	12,4	9,2	6,9	5,2

Omavaraisuus-%	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Uusimaa	56,3	56,5	53,3	45,4	45,5	48,0	55,2
Lounais-Suomi	57,7	59,6	57,9	59,4	59,7	54,4	59,5
Itäinen Suomi	59,6	63,2	65,1	66,7	67,2	63,0	62,7
Läntinen Suomi	48,2	49,6	46,3	48,4	48,2	49,3	54,2
Pohjois-Suomi	69,2	68,6	68,2	61,9	64,5	59,4	59,8

Kokonaisvelat/ lii- kevaihto (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Uusimaa	15,8	14,5	18,2	17,2	16,8	15,6	14,0
Lounais-Suomi	15,7	16,8	16,1	17,8	17,8	18,0	16,4
Itäinen Suomi	16,1	15,2	16,6	14,9	14,0	15,5	14,8
Läntinen Suomi	16,3	16,9	17,5	16,5	16,0	17,6	18,8
Pohjois-Suomi	12,9	14,3	15,8	15,6	12,8	16,2	19,7

Liikevaihto

Liikevaihto antaa karkean kuvan toiminnan laajuudesta. Liikevaihdon muutos kuvaa toiminnan kasvua tai supistumista. Toiminnan todellisen kasvun arvioimiseksi tulisi ottaa huomioon inflaation vaikutus.

Liikevaihto henkilöä kohti kuvaa henkilöstön tehokkuutta. Yritysten välisissä vertailuissa tunnusluvun luotettavuutta heikentävät yritysten erilaiset toimintatavat. Jotkut yritykset henkilöstön palkkaamisen sijasta käyttävät ulkopuolisia palveluja.

Tuloslaskelman rakenne

Tavallisimpia kannattavuuden tunnuslukuja ovat käyttökate, rahoitustulos ja nettotulos. Allaolevasta, pelkistetystä tuloslaskelmasta käy ilmi edellä mainittujen tunnuslukujen sisältö.

Liikevaihto

+Muut liiketoiminnan tuotot

- Muuttuvat kulut

Myyntikate

- Kiinteät kulut

Käyttökate

+/- Rahoitustuotot ja - kulut

- Välittömät verot

Rahoitustulos

- Suunnitelman mukaiset
poistot

Nettotulos

Käyttökateprosentti

$$\text{Käyttökateprosentti} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Käyttökateprosentti ilmaisee yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuloksen ennen rahoituseriä ja poistoja; se osoittaa, mikä osuus liikevaihdosta on jäänyt rahoituskuluihin, pitkävaikutteisiin tuotannontekijöihin ja voitonjakoon. Käyttökateprosentti on toimialakohtainen tunnusluku, jolle ei ole määriteltävissä yleistä ohjearvoa. Sähköasennusalalla on kohtuullisen käyttökätteen alarajana pidetty 7 %:ia.

Tunnusluvun vertailukelpoisuutta saman toimialan yritysten välillä heikentävät pitkäaikaisten tuotannontekijöiden hankintatavat. Käyttökätteen suuruuteen vaikuttaa se, omistaako yritys

toiminnassa käytettävät toimitilat, koneet ja laitteet vai toimiiko yritys vuokratiloissa ja käyttääkö se ensisijaisesti vuokrakoneita ja -laitteita. Vuokrat sisältyvät kiinteisiin kuluihin. Omaksi hankitun käyttöomaisuuden hankintahinnat kasvattavat kiinteiden kulujen sijasta poistojen määrää.

Rahoitustulosprosentti

$$\text{Rahoitustulosprosentti} = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Rahoitustulosprosentti kuvaa yrityksen kykyä suoriutua liiketoiminnan tuotoilla lainojen lyhennyksistä sekä käyttöpääoman ja investointien omarahoituksesta. Rahoitustuloksen pitäisi olla positiivinen. Mikäli rahoitustulos on negatiivinen, tarvitsee yritys lisää pääomaa joko velkana tai omana pääomana.

Nettotulosprosentti

$$\text{Nettotulosprosentti} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Nettotulos on yrityksen kaikkien säännöllisten tuottojen ja kulujen erotus — toiminnan nettotulos. Nettotulosprosentti ilmaisee yrityksen säännöllisen toiminnan voitto-osuuden liikevaihdosta.

Sijoitetun pääoman tuotto-%

Sijoitetun pääomantuotto-% =

$$\frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella}} * 100$$

Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella = tilikauden alun ja tilikauden lopun keskiarvo.
Sijoitettu pääoma = korollinen vieras pääoma + oma pääoma + kertynyt poistoero + vapaaehtoiset varaukset + arvostuserät.

Sijoitetun pääoman tuotto-% on yleispätevä tunnusluku, jossa toiminnan tulos on suhteutettu tuloksen saavuttamiseen käytettyyn pääomaan. Tunnusluvun vertailukelpoisuutta eri yritysten välillä heikentävät suuret investoinnit, arvonkorotukset ja mahdolliset negatiivista nettotulosta suuremmat rahoituskulut. Sijoitetun pääoman tuotto-%:ta voidaan pitää tyydyttävänä, jos se vähintään yhtä suuri kuin yrityksen vieraan pääoman keskimääräinen korkoprosentti.

Omavaraisuusaste (%)

Omavaraisuusaste (%) =

$$\frac{\text{Arvostuserät + vapaaehtoiset varaukset + kertynyt poistoero + oma pääoma - pääomalainat}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakkomaksut}} * 100$$

Taseen loppusummasta vähennetään tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut.

Omavaraisuusasteen perusteella arvioidaan yrityksen vakavaraisuutta. Mitä suurempi on omavaraisuusaste, sitä sitä parempi on yrityksen tappionsietokyky ja sitä paremmin yritys selviytyy velvoitteistaan. Tunnusluku soveltuu eri toimialojen yritysten keskinäiseen vertailuun. Omavaraisuusaste katsotaan hyväksi, jos se on suurempi kuin 40 %.

Kokonaisvelat (%) liikevaihdosta - suhteellinen velkaantuneisuus

Kokonaisvelat (%) liikevaihdosta =

$$\frac{\text{Vieras pääoma yhteensä + pakolliset varaukset - saadut ennakkomaksut + pääomalainat}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Vieraasta pääomasta ja pakollisista varauksista vähennetään tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut.

Tunnusluku on toimialakohtainen. Sen perusteella voidaan arvioida yrityksen käyttökatevaadetta. Mitä korkeampi on suhteellinen velkaantuneisuus, sitä suurempi tulee käyttökateen olla, jotta yritys selviytyy vieraan pääoman hoitovelvoitteista.

Quick ratio

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat - saadut ennakkomaksut}}$$

Lyhytaikaisista veloista vähennetään tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut.

Quick ratio osoittaa yrityksen maksuvalmiuden lyhyellä aikavälillä. Tunnusluvun luotettavuutta heikentää se, että tunnusluku lasketaan yhden ajankohdan — tilinpäätösajankohdan — perusteella. Tunnusluku ei välttämättä anna oikeaa kuvaa yrityksen tyypillisestä maksuvalmiudesta tilikauden aikana.

Myyntisaamisten kiertoaika vuorokausina

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika (vrk)} = \frac{360 * \text{Myyntisaamiset}}{\text{Liikevaihto}}$$

Myyntisaamisten kiertoaika osoittaa, mikä on saamisten keskimääräinen maksuaika. Myyntisaamisten pitkä kiertoaika saattaa olla ilmaus tehottomasta perinnästä. Kierron nopeuttaminen parantaa yrityksen maksuvalmiutta. Myyntisaamisten kiertoaajan pitäisi olla lyhyempi kuin ostovelkojen kiertoaajan.

Ostovelkojen kiertoaika vuorokausina

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika (vrk)} = \frac{360 * \text{Ostovelat}}{\text{Ostot} + \text{Ulkopuoliset palvelut (12 kk)}}$$

Ostovelkojen kiertoaika osoittaa, mitenkä paljon yritys on käyttänyt toimittajien myöntämää maksuaikaa. Ostovelkojen kierron tavoitteena tulisi olla mahdollisimman pitkä kiertoaika kuitenkin siten, että käteisalennukset käytetään hyväksi ja että ei jouduta maksamaan ylimääräisiä kuluja viivästyskorkoina.